

Landbouwkundiga Mengelingen

Landbouwaangelegenheden.

Onder bovenstaand opschrift komt van den heer Jules van Hasselt in het H. een voor de Friesche landbouwers, zuivelbereiders en veefokkers zeer belangrijk opstel voor, dat in ruimer kring dient gelezen te worden. Wat moesten de Nederlandsche zuivelbereiders (boter- en kaasboeren) doen om te trachten met goed gevolg der vreemde concurrentie het hoofd te bieden ?

Deze vraag dringt zich als vanzelf telkens en telkens bij ons op, als wij den aanhoudend en met recht hooren klagen over lage boter- en kaasprijzen en wij van nabij zien met hoeveel moeite en inspanning zij zich op de hun eigene wijze trachten staande te houden. Het antwoord op de gestelde vraag luidt: men verzet de bakens alvorens het getij verloopt. Landbouwbelangen treden in onze eeuw meer en meer op den voorgrond, en met de kennis en de wetenschap op dit gebied in den vreemde doorgedrongen, moet in ons land werkelijk meer rekening gehouden worden, willen onze zuivelbereiders in stand blijven. Wij veroorloven ons ter wille eener goede zaak ons advies nader toe te lichten. Tot op den huidigen dag wordt in ons land bijna uitsluitend op Delflandsche, Friesche of Overijsselsche wijze de melk afgeroomd , hetzij in vleuten of dergelijken.

De nadeelige gevolgen dier verouderde methoden blijven niet uit en bestaan hoofdzakelijk hierin, dat 1. te veel roombolletjes, die te klein zijn en daardoor de kracht missen, om door de melk heen naar de oppervlakte te stijgen, voor de productie van boter verloren gaan, en 2. de afgeroomde melk haar zoetheid en voedende bestanddelen voor een groot deel verliest. Voor die boeren nu, door wie uitsluitend boter vervaardigd wordt, levert het oude stelsel van ontroming zonder eenigen twijfel groote nadelen op, wat b.v. in de provincie Overijssel en met name te Kampen en omstreken bepaaldelijk het geval is.

In die delen van ons land, waar de boeren naast het vervaardigen van boter zich met ijver op het maken van magere kaassoorten toeleggen, werd, zoolang de prijzen van laatstgenoemd artikel zich enigszins staande hielden, de schade van het roomverlies niet of althans zeer weinig gevoeld, daar, wat men aan boter in hoeveelheid verloor, men aan magere kaas in hoedanigheid won, zoodat er in dit opzicht een gewenschte compensatie plaats vond. Nu echter zoowel de boter- als kaasprijzen voortdurend dalende zijn, moeten onze Nederlandsche zuivelbereiders ernstig er op bedacht zijn de tot dusverre gevolgde wijze van bereiding te laten varen, en kunnen zij daarbij in navolging van hunne buitenlandsche vakgenoten als volgt te werk gaan: Men schafte zich hoe eer hoe beter een centrifuge (separator), d. w. z. een kunstmatigen roomafscheider van uitmuntende constructie aan. In dit opzicht verdienen de stelsels Laval te Stockholm (agenten

Boeke en Huidekoper te Groningen) en Buermeister en Wain te Kopenhagen (agent Pijttersen te Sneek groote aanbeveling. Voor f 800 heeft men een voortreffelijke centrifuge kant en klaar in het werk.

Door middel dier vernuftig uitgevondene roomafscheiders, in Denemarken, Zweden, Sleeswijk-Holstein, Engeland, Frankrijk, Noord-Amerika, Australië enz., reeds sedert langen tijd met den besten uitslag in toepassing gebracht, maakt de boterbereider zich van allen room in de melk aanwezig meester, zonder in het minst de nadelen te ondervinden van de oude en verouderde methoden van ontroming, waardoor veel botervet achterblijft. Bij goede en nauwkeurige behandeling zal met de centrifuges een meerdere roomproductie van 20 à 25 procent verkregen worden, en daar het ontromingsproces dadelijk na het melken kan geschieden, wat bovendien der boerin veel werk en tijdverlies bespaart, blijft de afgeroomde melk volkomen zoet en levert deze een voortreffelijk middel op, om varkens en kalveren te mesten, wat in den tegenwoordigen tijd, waarin lage kaasprijzen bedongen worden, de meeste kansen op voordeel, of, nog juist uitgedrukt, de minste kansen op schade aanbiedt.

De gehele veefokkerij zal bovendien tengevolge van het toedienen van zoete melk aan de kalveren zeer gebaat worden. Spiegelen onze zuivelbereiders-veefokkers zich aan anderen, die het genoemde stelsel met goeden uitslag in toepassing brengen, dan spiegelen ze zich zacht. Op de welbekende boerderij b.v. van Frau Beckhusen te Rastede wordt tot 4 en 4½ cent per liter afgeroomde zoete melk verkregen. De vooruitstrevende boerin legt zich met succes toe op het mesten van kalveren. Ze komen elk afzonderlijk op het mesthok te staan en worden met zeer veel zorg en kennis van zaken opgebracht, tot zo den leeftijd van ongeveer 8 weken hebben bereikt en geschikt zijn voor de slachtbank. De z.g. zoetenmelkskalveren zijn door de slagers veel meer gezocht en worden dan ook veel duurder door hen aangekocht dan de vleutenmelkskalveren. Het vleesch der eersten is oneindig veel blanker en fijner dan van de laatsten.

Omtrent de détails, van de wijze, waarop Frau Beckhusen hare kalvermesterij heeft ingericht, verwijzen wij naar *De Landman*, een vakblad, dat onder redactie van den landbouw-leeraar A. F. Marlet te Hontenisse en den oeconoom Herman de Boer te Heerenveen wekelijks het licht ziet. De bijzonderheden, die omtrent dit onderwerp in het nummer van 16 Mei j.l. in *De Landman* vermeld staan, zijn zeker gewichtig genoeg om door onze vaderlandsche zuivelbereiders-veehouders ter harte te worden genomen.

Bedriegen wij ons niet, dan is van de practische zuivelbereidera J. v.d. Wal Kzn. te Witmarsum (Friesland) de eerste hier te lande, die sedert korten tijd van de centrifuge, door paardenkracht gedreven en welke ons de internationale landbouw-tentoonstelling, verleden jaar te Amsterdam gehouden, te aanschouwen gaf, gebruik gemaakt. Het ijs is dus gelukkig eindelijk gebroken, maar het heeft lang geduurd alvorens men het goede voorbeeld, door de op landbouwkundig gebied vooruitstrevende Denen, Zweden en Sleeswijk-Holsteinen gegeven, in Ne-

derland heeft willen navolgen. Moge J. van der Wal de voldoening smaken, dat hij goede geldelijke resultaten met zijn onlangs zich aangeschafte centrifuge bereike, en moge zijn voorbeeld spoedig meer navolging vinden.

De verstandige en ondernemende zuivelbereiders zullen dan wel bijtijds nog tot de ervaring komen, dat het zeer gewenscht is de bakens te verzetten alvorens het getij verloopt. Zij die halsstarrig bij het oude en verouderde blijven zweren, wellicht om reden hunne vaders en grootvaders het ook deden, die in dien tijd niet beter wisten, zullen over slechte prijzen van boter en kaas blijven klagen, en ten slotte het offer worden eener onverantwoordelijke koppigheid, laauwheid en onverschilligheid. De laatsten zullen noodwendig achteruit boeren.

Meer dan ooit moeten onze boeren niets onbeproefd laten om uit den bodem, dien ze in cultuur hebben, alles te halen wat er in zit; natuurlijk moet dit gepaard gaan met doelmatige en goede bemesting, opdat wat aan de wei- en hooilanden ontnomen wordt, op oordeelkundige wijze er aan teruggegeven worde. Hetzelfde is geheel en al van toepassing op het melkvee, dat de zuivelbereiders-veefokkers er op na houden.

De wetenschap heeft elders bewezen, op welke wijze zij zich van allen room kunnen meester maken, en hoe zij op de allervoordeligste wijze de zoete melk tegenwoordig in varkens- en kalfsvleesch kunnen omzetten. Laten onze boeren het goede voorbeeld door anderen gegeven, zorgvuldig volgen, dan zullen de klachten gaandeweg minder en hunne vooruitzichten beter worden, waarvan de geheele Nederlandsche bevolking ten slotte zal profiteren.

Jules van Hasselt